

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****SINIRLI SORUMLU YENİ MAVİ AY KONUT YAPI KOOPERATİFİ BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2018/8474

Karar Tarihi : 12/1/2022

Başkan : Kadir ÖZKAYA

Üyeler : Engin YILDIRIM

Rıdvan GÜLEÇ

Yıldız SEFERİNOĞLU

Basri BAĞCI

Raportör : Tuğba TUNA IŞIK

Başvurucu : Sınırlı Sorumlu Yeni Mavi Ay Konut Yapı Kooperatifi

Vekili : Av. İbrahim Burhan ÖZTÜRK

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, temyiz talebinin süre aşımı gerekçesiyle reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 19/3/2018 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Başvurucu Kooperatif ile Y.E. ve diğer arsa sahipleri arasında arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi imzalanmıştır.

9. Y.E., inşaatın sözleşmede belirtilen tarihte bitirmediği ve sözleşmede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmediği gerekçesiyle başvuru Kooperatif aleyhine Kuşadası 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde (Mahkeme) E.2004/518 numarası üzerinden 27/5/2004 tarihinde dava açmıştır. Söz konusu davada başvuru Kooperatif, vekil olarak avukat G.T. temsil etmeye başlamıştır.

10. Mahkeme 19/6/2008 tarihli kararıyla E.2004/518 numaralı davanın kısmen kabulüne karar vermiştir.

11. Başvuru Kooperatif E.2004/518 numaralı dosya kapsamında avukat G.T.yi 10/9/2008 tarihli azilname ile vekâletten azletmiştir. Avukat G.T., Mahkemeye hitaben yazdığı 12/9/2008 tarihli dilekçe ile E.2004/518 sayılı dosya kapsamında başvuru Kooperatif tarafından azledilmesi sebebiyle anılan dosyadan istifa ettiğini bildirmiştir.

12. Başvuru Kooperatifin temyiz başvurusu üzerine Yargıtay 15. Hukuk Dairesi tarafından verilen 29/12/2009 tarihli bozma kararı başvuru Kooperatifin vekili olarak avukat İ.B.Ö.ye tebliğ edilmiştir. Bozma kararı üzerine yargılamaya E.2010/445 numarası üzerinden devam edilmiştir.

13. Y.E. Kuşadası 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde E.2013/74 sayılı dosyasıyla 27/5/2004 tarihinden dava tarihine kadar olan kira tazminatının talebiyle başvuru Kooperatif aleyhine dava açmıştır. Anılan dosyada başvuru Kooperatif, avukat İ.B.Ö. tarafından temsil edilmiştir. 25/4/2013 tarihli karar ile dava dosyasının E.2010/445 sayılı dosya ile birleştirilmesine karar verilmiştir.

14. Y.E. Kuşadası 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2012/133 sayılı dosyası ile son dava tarihinden bu dava tarihine kadar kira tazminatı ve meskenlerin kullanılabilir hâle getirilmesi için yapılması gereken eksik ve kusurlu işler, tamir ve bakım giderinin tahsili talebiyle başvuru Kooperatif aleyhine dava açmıştır. Anılan dosyada 27/3/2013 tarihli karar ile davanın E.2010/445 sayılı dosya ile birleştirilmesine ilişkin gerekçeli kararda ve dosya kapsamında başvuru Kooperatifin herhangi bir avukatla temsil edilmediği görülmüştür.

15. Başvuru Kooperatif ise taşınmazdaki kendisine ait meskenlerin bir oran dâhilinde tespiti ve kendisi adına pay olarak tesciline karar verilmesi talebiyle Kuşadası 2. Asliye Hukuk Mahkemesinde E.2005/307 numarası ile Y.E. ve diğer arsa sahiplerine karşı dava açmıştır. 15/5/2013 tarihli karar ile davanın E.2010/445 sayılı dava ile birleştirilmesine karar verilmiştir. Gerekçeli kararda başvuru vekili olarak avukat G.T. gösterilmiştir. İlgili tebligatların avukat G.T.ye çıkarıldığı tespit edilmiştir.

16. Mahkeme asıl dava dosyası olan E.2010/445 sayılı dosya üzerinden yaptığı yargılama sonunda 9/12/2014 tarihli kararıyla E.2013/74, E.2012/133 ve E.2010/445 sayılı davaların kısmen kabulüne, birleşen E.2005/307 sayılı dava yönünden ise henüz tekemmül etmemiş olması nedeniyle daha sağlıklı karar verilebilmesi için E.2010/445 sayılı dosyadan ayrılmasına karar vermiştir. Gerekçeli kararda yargılamaya konu tüm dava dosyalarında başvuru Kooperatifin vekilleri olarak avukat G.T. ile avukat İ.B.Ö. gösterilmiştir. Tebligat evrakından edinilen bilgiye göre gerekçeli kararın avukat G.T.ye 28/1/2015 tarihinde, avukat İ.B.Ö.ye ise 9/2/2015 tarihinde tebliğ edildiği anlaşılmıştır.

17. Başvurucu Kooperatif vekili avukat İ.B.Ö. mahkeme kararına karşı 20/2/2015 tarihinde Yargıtay 23. Hukuk Dairesine (Daire) temyiz başvurusunda bulunmuştur. Temyiz dilekçesinde, mahkeme kararının 10/2/2015 tarihinde tebliğ edildiğini belirtmiş; temyize konu dava dosyalarının E.2010/445, E.2012/133 ve E.2013/74 sayılı dosyalar olduğunu vurgulamıştır.

18. Mahkeme kararı Y.E. tarafından da temyiz edilmiştir. Dilekçede, temyize konu kararların E.2010/445, E.2012/133 ve E.2013/74 sayılı dosyalar olduğu belirtilmiştir.

19. Daire 23/2/2017 tarihli kararıyla davacı Y.E.nin temyiz itirazlarının bir kısmının kabulüyle mahkeme kararının bozulmasına, başvurucu Kooperatifin temyiz başvurusunun ise süresinde olmadığı gerekçesiyle reddine karar vermiştir. Karar gerekçesinin başvurucu Kooperatifin temyiz başvurusu ile ilgili kısmı şöyledir:

"Asıl ve birleşen 2012/133 E., 2013/74 E. sayılı dosyalarda davalı-birleşen 2005/307 E. sayılı dosyada davacı vekilinin temyiz istemi yönünden; Mahkeme kararı temyiz eden kooperatif vekiline 28.01.2015 günü tebliğ edildiği halde, temyiz dilekçesi yasal 15 günlük süreden sonra, 20.02.2015 tarihinde verilmiştir."

20. E.2005/307 sayılı dosyada başvurucu Kooperatif vekili avukat G.T. tarafından 12/12/2017 tarihli dilekçe ile Mahkemeden gerekçeli karardaki maddi hatanın düzeltilmesi ve tefrik edilen dosyanın kesinleştirilerek mahkemesine gönderilmesi talep edilmiştir. Söz konusu dilekçede, avukat G.T.nin sadece E.2005/307 sayılı dosyada başvurucu Kooperatifin avukatı olduğu ve E.2005/307 sayılı dosya hakkında verilen tefrik kararı hakkında temyiz taleplerinin bulunmadığı belirtilmiştir.

21. Başvurucu vekili İ.B.Ö. karar düzeltme talebinde bulunmuştur. Dilekçede; gerekçeli kararı 10/2/2015 tarihinde tebliğ aldığını, 20/2/2015 tarihinde temyiz dilekçesi sunduğunu, bu nedenle temyiz talebinin süresinde yapıldığını ifade etmiştir. Başvurucu vekili davalar birleşmeden önce diğer dosyada Kooperatifin vekilliğini yapan avukatla hiçbir şekilde bağı ve ilgisinin olmadığını, söz konusu avukatın bürosunun Kuşadası'nda, kendi bürosunun ise İzmir'de olduğunu vurgulamıştır.

22. Daire 20/11/2017 tarihli kararıyla başvurucunun karar düzeltme talebinin reddine karar vermiştir.

23. Karar düzeltme kararı başvurucuya 19/2/2018 tarihinde tebliğ edilmiştir.

24. Başvurucu 19/3/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

25. Dairenin bozma kararı sonrası yargılamaya Mahkemenin E.2017/653 sayılı dosyası üzerinden devam edilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. İlgili Mevzuat

26. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Bölge adliye mahkemelerinin, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca Resmi Gazete'de ilan edilecek göreve başlama tarihine kadar, 1086 sayılı Kanunun temyize ilişkin yürürlükteki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(2) Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında, kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanunun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ilâ 454 üncü madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunur....

(3) Bu Kanunda bölge adliye mahkemelerine görev verilen hallerde bu mahkemelerin göreve başlama tarihine kadar 1086 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır."

27. 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 432. maddesinin birinci fıkrası şu şekildedir:

"Temyiz süresi on beş gündür. Temyiz süreleri, ilâmın usulen taraflardan her birine tebliği ile işlemeye başlar."

..."

28. 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 11. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Vekil vasıtasıyla takip edilen işlerde tebligat vekile yapılır. Vekil birden çok ise bunlardan birine tebligat yapılması yeterlidir. Eğer tebligat birden fazla vekile yapılmış ise, bunlardan ilkine yapılan tebliğ tarihi asıl tebliğ tarihi sayılır.

..."

29. 6100 sayılı Kanun'un "Birden fazla vekil görevlendirilmesi" kenar başlıklı 75. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava için birden fazla vekil görevlendirilmiş ise vekillerden her biri, vekâletten kaynaklanan yetkileri, diğerinden bağımsız olarak kullanabilir..."

30. 6100 sayılı Kanun'un "Vekâletnamenin ibrazı" kenar başlıklı 76. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Avukat, açtığı veya takip ettiği dava ve işlerde, noter tarafından onaylanan ya da düzenlenen vekâletname aslını veya avukat tarafından onaylanmış aslına uygun örneğini, dava yahut takip dosyasına konulmak üzere ibraz etmek zorundadır.

..."

31. 6100 sayılı Kanun'un "Vekâletnamesiz dava açılması ve işlem yapılması" kenar başlıklı 77. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Vekâletnamesinin aslını veya onaylı örneğini vermeyen avukat, dava açamaz ve yargılamayla ilgili hiçbir işlem yapamaz...."

32. 6100 sayılı Kanun'un "*Davaların birleştirilmesi*" kenar başlıklı 166. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Aynı yargı çevresinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış davalar, aralarında bağlantı bulunması durumunda, davanın her aşamasında, talep üzerine veya kendiliğinden ilk davanın açıldığı mahkemede birleştirilebilir...."

33. 6100 sayılı Kanun'un "*Davaların ayrılması*" kenar başlıklı 167. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Mahkeme, yargılamanın iyi bir şekilde yürütülmesini sağlamak için, birlikte açılmış veya sonradan birleştirilmiş davaların ayrılmasına, davanın her aşamasında, talep üzerine veya kendiliğinden karar verebilir. Bu durumda mahkeme, ayrılmasına karar verilen davalara bakmaya devam eder."

B. Yargıtay İçtihadı

34. Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 23/9/2019 tarihli ve E.2016/9394, K.2019/16511 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Vekilin umumî vekâletname ile yetkilendirilmiş olması, müvekkilin talimatı olmadan tüm davaları takip etme yetki ve zorunluluğunu ona yüklemez. Örneğin, hakkında icra takibi yapılan borçlu, vekili aracılığıyla takibe itiraz etmiş olsa dahi, alacaklinin açtığı "itirazın iptali davası" bakımından, borçlunun takibe itiraz aşamasında tayin ettiği vekilin, bu davada da yetkili bulunup bulunmadığı davanın açılması sırasında belirli olmadığından, dava dilekçesinin vekil yerine asile tebliği gerekir. Aksi takdirde usulüne uygun şekilde taraf teşkili sağlanmış olmaz. Bu itibarla bir davada vekilin temsil yetkisinin olup olmadığı mahkemece kendiliğinden araştırılmalıdır (Yargıtay 15. Hukuk Dairesinin 02.11.2004 tarih ve 2004/2041-5550 sayılı kararı).

..."

35. Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 28/6/2018 tarihli ve E.2017/4624, K.2018/5735 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda, Mahkemenin 2011/594 Esas sayılı asıl davasının davalısı olan [Y. A.]'yı bu davada temsil eden avukatların Av. [H.A.B.] ile Av. [E.A.] oldukları, mahkemenin gerekçeli kararının bu vekiller adına tebliğe çıkartılarak tebliğ edildiği, bu dava ile birleştirilmesine karar verilen Ankara 19. İş Mahkemesinin 2012/1164 Esas sayılı davasında ise asıl davanın davalısı [Y. A.]'nin davacı konumunda bulunduğu ve birleşen davada [Y.A.]'nin Av. [A. E.]'nin temsil ettiği, bu nedenle birleşen davada [Y. A.]'nin vekili olan Av. [A. E.] adına da gerekçeli kararın tebliğ edilmesi gerektiği ve [Y.A.] vekili Av. [A. E.]'nin durumu öğrenmesinden sonra süresinde kararı temyiz ettiği anlaşıldığından mahkemenin adı geçen vekilin temyiz talebinin reddine ilişkin EK KARARIN KALDIRILMASINA,

..."

36. Yargıtay 1. Hukuk Dairesinin 16/6/2017 tarihli ve E.2015/299, K.2017/3580 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Hukuk Muhakemeleri Kanununun 166. maddesi hükmü gereğince, davaların aralarında bağlantı bulunması, biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek durumda olması halinde davaların birleştirilmesine karar verilmesi gerektiğinde kuşku yoktur.

Öte yandan, birleştirilen davaların ayrı dava olma özelliğini koruduğu, her bir dava hakkında ayrı ayrı hüküm oluşturmak gerektiği de açıktır...."

37. Yargıtay 15. Hukuk Dairesinin 13/5/2014 tarihli ve E.2013/6953, K.2014/3300 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Kabule göre de; ayrı ayrı açılıp birleştirilen davalar, ayrı dava olma özelliğini koruduğundan, her bir dava için ayrı ayrı hüküm kurulması gerekirken, tek bir dava varmış gibi hükme varılması da usul ve yasaya aykırıdır...."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

38. Anayasa Mahkemesinin 12/1/2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun iddiaları

39. Başvurucu söz konusu dosyaların vekilinin avukat İ.B.Ö. olduğunu, gerekçeli kararın 10/2/2015 tarihinde İ.B.Ö.ye tebliği üzerine süresinde temyiz başvurusunda bulunulduğunu izah etmiştir. Başvuruda E.2010/445 sayılı esas dosyanın eski numarasının 2004/518 olduğu, bu eski dosyanın vekili olan avukat G.T.yi 10/9/2008 tarihinde azlettiğini, G.T.nin sadece birleşen dosyalardan E.2005/307 sayılı dosyanın vekili olması dolayısıyla ilgili dosyanın tefrik edildiğini bildiren gerekçeli kararının 28/1/2015 tarihinde G.T.ye tebliğ edildiğini ifade etmiştir. Başvurucu, Dairenin temyiz süresinin hesabında asıl dosyada vekil olmayan avukata yapılan tebliğ tarihini esas almak suretiyle temyiz talebini süre aşımı nedeniyle reddettiğini belirterek mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

40. Anayasa'nın iddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

41. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı ve Hakkın Kapsamı

42. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkemeye erişim hakkı, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsurudur. Diğer yandan Anayasa'nın 36. maddesine *adil yargılanma* ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni (Sözleşme) yorumlayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının mahkemeye erişim hakkını içerdiğini belirtmektedir (*Özbakım Özel Sağlık Hiz. İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.*, B. No: 2014/13156, 20/4/2017, § 34).

43. Mahkemeye erişim hakkı, bir uyumsuzluğu mahkeme önüne taşıyabilmek ve uyumsuzluğun etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına gelmektedir (*Özkan Şen*, B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 52).

44. Mahkeme kararlarının hukuka uygun olup olmadığına yönelik uyumsuzluğun çözümlenmek üzere bir yargı makamı önüne taşınması *kanun yoluna* başvurma olarak nitelendirilmektedir. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü, bir temel hak olmanın yanında diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmayı ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir. Adil yargılanma hakkı bir mahkeme kararına karşı üst yargı yollarına başvurabilmeyi güvence altına almamakla birlikte gerek suç isnadına bağlı yargılamalarda gerekse medeni hak ve yükümlülüklerle ilişkin yargılamalarda istinaf veya temyiz gibi kanun yollarına başvurma imkânı tanınmış ise bu kanun yolları yönünden de adil yargılanma hakkı kapsamındaki güvencelerin sağlanması gerekir (*Hasan İştin*, B. No: 2015/1950, 22/2/2018, § 37).

45. Başvuracunun temyiz başvurusunun süresinde yapılmadığı gerekçesiyle reddedilmesinin mahkemeye erişim hakkına bir müdahale teşkil ettiği açıktır.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

46. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

47. Yukarıda anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşulları yerine getirmediği müddetçe Anayasa'nın 36. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Anılan madde uyarınca temel hak ve özgürlükler, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmaksızın Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu nedenle öncelikle başvuru mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahalenin kanuni dayanağının bulunup bulunmadığının incelenmesi gerekir.

48. Hak ve özgürlüklerin, bunlara yapılacak müdahalelerin ve sınırlandırılmaları kanunla düzenlenmesi bu haklara ve özgürlüklere keyfi müdahaleyi engelleyen, hukuk güvenliğini sağlayan demokratik hukuk devletinin en önemli unsurlarından biridir (*Tahsin Erdoğan*, B. No: 2012/1246, 6/2/2014, § 60).

49. Müdahalenin kanuna dayalı olması öncelikle şekli manada bir kanunun varlığını zorunlu kılar. Şekli manada kanun, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından Anayasa'da belirtilen usule uygun olarak kanun adı altında çıkarılan düzenleyici yasama işlemidir. Hak ve özgürlüklere müdahale edilmesi ancak yasama organınca kanun adı altında çıkarılan düzenleyici işlemlerde müdahaleye imkân tanıyan bir hükmün bulunması şartına bağlıdır. TBMM tarafından çıkarılan şekli anlamda bir kanun hükmünün bulunmaması hakka yapılan müdahaleyi anayasal temelden yoksun bırakır (*Ali Hıdır Akşol ve diğerleri* [GK], B. No: 2015/17510, 18/10/2017, § 56).

50. Kanunun varlığı kadar kanun metninin ve uygulamasının da bireylerin davranışlarının sonucunu öngörebileceği kadar hukuki belirlilik taşıması gerekir. Bir diğer ifadeyle kanunun kalitesi de kanunilik koşulunun sağlanıp sağlanmadığının tespitinde önem arz etmektedir (*Necmiye Çiftçi ve diğerleri*, B. No: 2013/1301, 30/12/2014, § 55). Müdahalenin kanuna dayalı olması, iç hukukta müdahaleye ilişkin yeterince ulaşılabilir ve öngörülebilir kuralların bulunmasını gerektirmektedir (*Türkiye İş Bankası A.Ş.* [GK], B. No: 2014/6192, 12/11/2014, § 44). Kanunilik unsuru yönünden değerlendirme yapılırken derece mahkemelerince müdahaleye imkân tanıyan kanun hükümlerinin yorumu ve bu hükümlerin olaya uygulanması bariz takdir hatası ya da açık keyfilik içermediği sürece bu alanda bir inceleme yapılması bireysel başvurunun amacıyla bağdaşmaz. Ancak derece mahkemelerinin müdahaleye imkân tanıyan kanun hükmünü açık bir biçimde hatalı yorumladıkları ve uygulamalarının tespiti hâlinde müdahalenin kanunilik temelinden yoksun olduğu sonucuna ulaşılabilir (*Ramazan Atay*, B. No: 2017/26048, 29/1/2020, § 29).

51. Somut başvuruya konu olayda, Mahkemenin E.2014/518 sayılı davayla ilgili yürütülen yargılamada başvuru Kooperatif avukat G.T. tarafından temsil edilmeye başlanmışsa da başvuru Kooperatifin 10/9/2008 tarihli azilname ile avukat G.T.yi söz konusu dava dosyası kapsamında azlettiği anlaşılmaktadır. Dairenin bozma kararı üzerine E.2010/445 sayılı dosya üzerinden devam eden yargılamada başvuru Kooperatif avukat İ.B.Ö. tarafından temsil edilmiştir. E.2010/445 sayılı davanın davacısı tarafından başvuru Kooperatife karşı açılan davalardan 3. Asliye Hukuk Mahkemesindeki E.2013/74 sayılı davada başvuru avukat İ.B.Ö. tarafından temsil edildiği anlaşılmış, 2. Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan E.2012/133 sayılı davada ise başvuru Kooperatifin herhangi bir vekille temsil edildiği tespit edilememiştir. Başvuru Kooperatifin 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2005/307 sayılı ile davacı Y.E. ve diğer arsa sahiplerine karşı açtığı davada ise başvuru Kooperatif avukat G.T. tarafından temsil edilmiştir.

52. Farklı mahkemelerde açılmış üç ayrı davanın (E.2013/74, E.2012/133 ve E.2005/307) aralarında bağlantı bulunması sebebiyle E.2010/445 sayılı dava dosyası ile birleştirilerek yargılamaya devam edildiği görülmüştür. Yargılamayı yapan Mahkemenin gerekçeli kararda birleşen her bir dava dosyası hakkında ayrı hüküm kurmuş olduğu görülmekle birlikte Dairenin de bozma kararında birleşen her bir dava hakkında ayrı değerlendirme yaptığı anlaşılmıştır. Bu durumun Yargıtay içtihatlarında da belirtilen birleşen davaların her birinin ayrı dava olma özelliğini koruduğuna yönelik kararlarının bir göstergesi niteliğinde olduğu değerlendirilmiştir. Öyle ki 6100 sayılı Kanun'un 167. maddesinde birleştirilmiş davaların ayrılabilesine ilişkin düzenleme yer almaktadır. Somut olayda da

görüldüğü üzere Mahkeme tarafından birleşen E.2005/307 sayılı dosyanın tekemmül etmemiş olması nedeniyle daha sağlıklı karar verilebilmesi için E.2010/445 sayılı dosyadan ayrılmasına karar verilmiştir.

53. 6100 sayılı Kanun'un 71. ve devamındaki maddelerinde "*Davaya vekalet*" kenar başlığı ile düzenleme yapılmakla ve 76. maddesinde avukatın takip edeceği her iş ve dava için vekâletname vermesi gerektiği belirtilmekle vekâletin her bir iş ve davaya özgü olmak üzere verilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Aynı Kanun'un 77. maddesinde vekâletnamenin aslını veya onaylı örneğini vermeyen avukatın yargılamayla ilgili hiçbir işlem yapamayacağı düzenlenmiştir. Başvuruya konu olayda asıl dava yönünden başvuru Kooperatif avukat G.T. tarafından temsil edilmeye başlanmışsa da yargılamanın ilerleyen aşamalarında G.T.nin başvuru tarafından azledilmesi üzerine avukat İ.B.Ö.nün yetkilendirildiği, avukat İ.B.Ö.nün sadece asıl dava yönünden değil birleşen dava (E.2013/74 sayılı dosya) kapsamında da başvuru Kooperatifi temsile yetkisinin bulunduğu, dolayısıyla anılan dava dosyaları kapsamında başvuru adına usule ilişkin işlemler yapma yetkisine sahip olduğu anlaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle anılan dava dosyaları ile ilgili olarak avukat G.T.nin başvurucuyu temsilen işlem yapma yetkisinin olmadığı görülmüştür.

54. 7201 sayılı Kanun'un 11. maddesine göre vekil ile temsil edilen işlerde tebligatın vekile yapılması gerektiği düzenlenmiştir. Bu durumda vekil ile temsil edilen dava ve işlerde tebligatın yapılacağı vekilin ilgili iş ile yetkilendirilmiş vekil olduğu konusunda şüphe bulunmamaktadır. 1086 sayılı mülga Kanun'da temyiz süresinin ilamın usulen taraflardan her birine tebliği ile başlayacağı belirtilmiştir. Bu durumda temyiz süresinin davayı temsile yetkili olmayan avukata yapılan tebliğ tarihinin esas alınması suretiyle başlatılmasının ve Dairenin başvuruçunun temyiz talebini süresinde olmadığı gerekçesiyle reddetmesinin kanuni dayanağının bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

55. Yukarıda açıklanan gerekçelerle başvuruçunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

56. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Esas inceleme sonunda, başvuruçunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir..."

"(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

57. Başvuruçunun ihlalin tespiti ve yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunmuştur.

58. Anayasa Mahkemesi *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeleri belirlemiştir. Anayasa Mahkemesi diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle sonuçlanacağına işaret etmiştir (*Aligül Alkaya ve diğerleri (2)*, B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

59. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan*, §§ 55, 57).

60. İhlalin mahkeme kararından kaynaklandığı veya mahkemenin ihlali gideremediği durumlarda Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmeder. Anılan yasal düzenleme, usul hukukundaki benzer hukuki kurumlardan farklı olarak ihlali ortadan kaldırmak amacıyla yeniden yargılama sonucunu doğuran ve bireysel başvuruya özgülünen bir giderim yolunu öngörmektedir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından ihlal kararına bağlı olarak yeniden yargılama kararı verildiğinde, usul hukukundaki yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak ilgili mahkemenin yeniden yargılama sebebinin varlığını kabul hususunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir kararın kendisine ulaştığı mahkemenin yasal yükümlülüğü, ilgilinin talebini beklemeksizin Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı nedeniyle yeniden yargılama kararı vererek devam eden ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yerine getirmektir (*Mehmet Doğan*, §§ 58, 59; *Aligül Alkaya ve diğerleri (2)*, §§ 57-59, 66, 67).

61. İncelenen başvuruda başvuruçunun temyiz isteğinin süreden reddine karar verilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla somut başvuruda ihlalin Daire kararından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

62. Bu durumda gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Yapılacak yeniden yargılama ise bireysel başvuruya özgü düzenleme içeren 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yapılması gereken iş yeniden yargılama kararı verilerek Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin temyiz incelemesi yapılması amacıyla Yargıtay 23. Hukuk Dairesine iletilmek üzere Kuşadası 1. Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekmektedir.

63. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 294,70 TL harç ve 4.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 4.794,70 TL yargılama giderinin başvuruçuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin mahkemeye erişim hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak amacıyla ilgili Yargıtay 23. Hukuk Dairesine ileilmek üzere Kuşadası 1. Asliye Hukuk Mahkemesine (E.2010/445, K.2014/667) GÖNDERİLMESİNE,

D. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 294,70 TL harç ve 4.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 4.794,70 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 12/1/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.